

“ژنډه ووکيځک” . ماما نېکي وووکی- خپلې- د روونی “هان کانگ” ژنډه نووسلري کري . شما باروانی

“ژنډه ووکيځک” سه هېمین برهه می خاتوونډه نووسلري و یېکم چاپي
لډو توپی مانېکی ۲۲۳ لاپېښی و لاسا۲۰۰۷ بزمانی کري ل
بلاوېوېوېو دوواتر و لاسا۲۰۱۶خپلېتی “مان بکري”ی نلو
دوپیتی بډست هېنا، و تائستا ب زړک ل زمانېکانی جیهان
هاتوونډه و ډرگېان.

هان کانگ، ل و ماما نډا گفتوگي سیستمی خپراکی ووکی ناکات و
ل و نادوت کېتایوکی بوون ب ځست و د روونی مرق سوود بڅش
یاخود نا؟تای مرق گشت خربت یان ووکی؟ کام یان سوود بڅش و
کام یان زیان بڅش ل ووی زانسیی و؟

بېکې نووسل ل “ژنډه ووکيځک” باس ل سرووشتی ژیان و ه و مرجی
کېمېایتی د کات ل کريای باشوور.

قس ل و یېکترقبو نځردن و ئاس داخراوی ئ قلیتی نرسالاری و
پتای پاتریارکی د کات کې توشی ئ قلی مرق قایتی بوو و نڅشی
خستوو.

ل کېمېگای کريای باشوور د دوت.

کېمېگایک ل ووی زانست و تېکنډل جیاو ل لوتکي حاس و
هېمی پېشک و تندا ی.

وپی ئ فسوس ل مډنډه بوونی ئ ق و کرانډوې س قافی و ئ ویترو
قبو کردن و ځزگرتن ل ئزادی و سربېستی تاک و ل هېلېژاردنېکانی
و قبوکردنی ئنتی باو جیاوازیی کان، ل خواروې خوارو دایو و
هشتا ژن وک مرق قکی پېفک و ل وانگېیکی یېکسان و
سیرناکرت و نریت کېن کان و ئا فاتېکانی ئ قی تی پیاوسا یاری
ت ح کوم ب مډنت و بیرکردن و تگ یشتن و ژیانیا و د کات
و خزان ل سربېنچینې نرسالاری داد م زرت و هشتا د سېاتی

هه هاو جهه وى خهزان به ته نها له دهست نهردايه!!

نووسه له ماندها باس له چيه كه ژيانى ژنهك دهكات. له كه تايى
بيسته كاني ته مه نيدايه و جگه له خواردنه وو كه كان هيج شته كيتر
ناخوات، و

خه له ره خواردنهك به دوور ده گرهت كه گه شته ته دابيت، هه مو جه ره
گه شته كيشى له خه قه ده خه كرده و، جا گوشتى سورو ئاژه به ته، يان هه
با نه ده و په له وه ره به ته يا خود ماسى و هه ره جه ره گه شته كيتر به ته كه مره قه
ده يخوات به په كلتورى كه رياه. يا خود هه ره به ته كيتر.

ئه و سه ره به ته دوور كه وتنه وى له گه شته خواردن. هه كه و ماست و شيره
په نيره هه مو ئه و خواردنه يتر كه به ره مى ئاژه و په له وه ره ريشن
نايان خوات.

به ياريداوه به ته واوى په يوه ندى خه له گه ل ئه و جه ره خواردنه
به چه نه ته و له يان دوور كه وه ته و،

پا به وانى "ژنه وه كه كه" ئيدى به ته واوى به ياره دوور كه وتنه و
له گه شته و هه مو موشتا قه ته كاني ده دات، به ئه وى په شووتر پلانه كه به
ئه و ئه و به ياره دانا به ته، تا قه ناخ به قه ناخ ئه و به ياره ياره جه
به جه بكات و هه ندى هه ندى به كه سه كه وه وى و له خواردنى گه شته
دوور به كه وه ته و.

يا خود ئه و به ياره له سه نگه يه كه په ته مره فانه وه دابته،

وهك ئه و مره قه گه شته رانه ي تر كاتهك به ياره ده دن بهن به
وه وى كه. له و سه نگه يه وه ئه و به ياره ده دن

كه مره قه به به هاى نابه ته گه شته هيج گيان له به رهك بخوات.

چونكه ئه و مافه ي نيه ئازاريان په بگه يه نه ته و هه مو ئاژه و گيان
دارو په له وه رو با نه ده يهك مافه ژيانان هه يه و هيج مره قه كه ئه و
مافه ي نيه له په ناو حزه ئاره زو گه ندى خه ئه وانه بكات به
قوريانى و له سه ره حيسابى گيان و گه شته ئه وانه بژيت، به يه گه شته
خواردن به به چوونى ئه وانه كار كه نا ئه خلاقى و دوور له ويژدان و
په چه وانه ي په نسيه كاني مره قه يه تيه. به به چى ئه وانه

مره قه سه ره ته گه شته خه ره نه بووه و بوونه وه ره كه وه وى بووه، به به م
دوواى و هه ندى هه ندى و له قه ناخى دهست په كردنى او كردنه وه تووشى

[illegible]

بہا م ”یہ ننگ ہیہ“ی یا وا نی ژنہ وو کیہ کہ۔

بہ یاری دست بردار ہوونی گشت و فلسفہی گشت نہ خوار نہ کئی نہ و
لے سر بند ماو پو و رری وو کی کان نیی کہ نہ ماژم پدا، نہ و هیچ
ہ کار کی تہ ندرووسی و یان ئا یینی و نہ خما قیمان پ نا نت بہ نہ م!

بہار کی بونائی و ہرقوای خونیکی و بیارکی بہار نامی بییل و لکاناوی شہرکی۔

شەش وەك دەخەوت و بیا نیكەى لەخە و هەندەستەتە و خەى لە بەرەم
بە فرگر "سەلاجە" كە دەبىنەتە و چوو تە تەمان و بىر كەردنە و
بە ديار ئە و هەموو جەر گەشتەى پەشوو تر لە و بە فرگرەيان
ئاخنيو! لە گەشتى مانگاو بەرازو مريشك و ماری ئاوى.. خەونەكەى
دووبارە دەبەتە و ئە و جارە هەچى گەشتى ناو بە فرگرەكە هەيە
هەمووى دەهەنەتە دەرو دەخاتە ناو عەلاگەيەك و دەبەتە لە دوورى
ما وە فەیان دەدات.

ئۇ و ئوكى بوون ل ناكاو ئو گان ز پلا بىندى و خرايى
بىنگ ه دىدت شى بى "جىنگ" هاوسرى و كاش بى خىشى.

هاوسر رکابی بـ و هـ س و کـ و تـ نامـ یـی سـرسـمانی دـیگر تـ، خـ ئـ و پـشوو تر ژنـکی ئاسایی و لـسـر خـ و زـر هـمن بوو، چـن دـکـرت لـ شـ و رـژـکـدا سـدوو هـشتا پـلـ بـگـت و هـسـوکـوتی و ا نامـ بنوـنت؟!.

ناشتی واما مَحَا هَ رَگیز ناکرِت. "من نَمبِینو هاسَر کَم پَش
وَو کی بوونی هیچ هَس و کَو تَکی جیا واز بنو نَت."

یہ ننگ ہم ناک تانہا بہوہندہ دہوہستہت وار لہ گہشت خواردن بہہنتہ،
 بہہکک ہرشتہک بہہنی گہشتیشی لہ بہت ئو توخنی ناکہوہت۔ ئو
 لہناگہہہت دہستی ہاوسہرہککے بہہری بہکہوہت و سہرجہی لہگہہہ ئہہنجام
 بدات، چونکہ بہہنی بہہزہوہری گہہشتی لہ دہت۔ "گہہشتی جہہستہی!"

تُو هُو سو کو و تُو نام پئی "ل تُو و انینی د و ر پ رد ا" تُو و گُو ا نکا ریپه

لڼ ناکا وای لښ وښ وښ کدا .

ئو بڼ یار بڼ پل و خړای لښ کښ وښ کدا . ئو خو کا بووسی لښ
ژیانی سڼ راپا دښ گوښت و وو بڼ ووی دڼ یان کښ و ناخښ
دڼ کا توو ،

ئیدی دواي ئو بڼ یارو گڼ انکاری لښ بڼ سڼ ژنڼ وو کښ کڼ "یڼ نگ
هیڼ" دادڼت و دوور کڼ وتڼ و لښ گڼشت

دوو چاری کڼ مڼ کښ دڼ بڼت و لښ گڼ خڼ زن و کڼ سڼ نزیکڼ کان و
دڼ ورو بڼ ری و هڼ موان سڼ رزڼ نشتی دڼ کڼ و بڼ زبری وو بڼ ووی
دڼ بڼ و لښ سڼ ئو بڼ یار لښ تایڼ تی باوکی کڼ ئو هڼ س و کڼ وتڼ
کڼ کڼ "گڼشت نڼ خوار دڼ کڼ" . بڼ شور لښ و عڼ یڼ یڼک دادڼ نڼت
لڼ هڼ مڼر هاوسڼ رڼ کڼ! هڼ موان دڼ یان وڼت بڼ زڼر و زڼخت گڼشتی
دڼ خوار دڼ و

و تانڼ و پلاری تڼ دڼ گرن و تڼ نانڼت بڼ شڼت دڼ یدڼ نڼ قڼ م و پڼ
دڼ نڼ ئای مڼ قڼک ئڼ قڼی تڼ درووست و بڼ کښ بڼت ئو هڼ موو جڼر
گڼشتڼ خڼش و چڼژ بڼ خڼش چڼن لڼ خڼی قڼ دڼ خڼ دڼ کات!؟

دواتر هاوسڼ رڼ کڼ لڼ جیادڼ بڼت و

ئو توندو تیژی و هڼ س و کڼ وتڼ نامڼ فانڼ یڼ کڼ سڼ نزیکڼ کانی
کار دانڼ و لښ خڼ راپ لښ سڼ دڼ روونیدا درووست دڼ کڼ . بڼ و چڼشتڼ یڼ نگ
هڼ . قبو لڼ نڼ کردنی لڼ لایان خڼ زن و خانڼ وادڼ کڼ و کڼ مڼ گڼ و
نڼ گرتن لڼ هڼ ست و بڼ یار کڼ ،

کار دانڼ و لښ کی نڼ رڼنی لښ سڼ درووست دڼ کات و دڼ یکات بڼ وو کڼ
توند و

ئو حا تڼ وو کڼ کڼ دواتر زڼر زڼر نامڼ دڼ بڼت و هڼ ستڼ کی
سڼ یری لا درووست دڼ بڼت و هڼ ست دڼ کات ئیدی بڼ تڼ و اوڼ تی بوو تڼ
وو کڼ کڼ! و بڼ تڼ و او لڼ هڼ موو خوار دڼ کڼ دوور دڼ کڼ و یت و . تڼ نانڼت
خوار دڼ وو کڼ کڼ کانیش و تڼ نها ئو دڼ خواتڼ و وک چڼن درڼخت
بڼ تڼ نها ئو تیشکی خڼر بڼ سیڼ تی بڼ و لښ گڼشت بکات و بڼ یت . ئو
پوختڼ یڼک بوو لڼ تڼ و یری مڼ مانی ژنڼ وو کڼ کڼ

یڼ نگ هڼ . ئو ادڼ کاتڼ دارستانڼ و دڼ یڼ و لڼ ناو سرووست ون بڼ و
جڼ ستڼی خڼی هڼ موو لښ و لښ و لښ کی سرووشتی بڼ و یتڼی درڼخت و
کو و گیاو سڼ وزای دڼ نڼ خڼشتڼت .

ژرنه ووو کیه که. مانه کی ناوازه و جیاوازه و به ئه مای گشت خه ر و هه موو ئه وانیه ئاشنای فلهسه فیه ووو کخه ری و په نسپی زیانی ووو کخه ره کان نین. شته کی نامیه و

نووسه ره له وشاکاره دا به وردی باس له زیانی خه زانی ییه نگ هه ی په ش ئه و به یاره و دواي ئه و به یاره ده کاتن و له خه راپه ی مام له ی که س و کارو

جیا بوونه ویه له هاوسه ره که ی و که وتنه داوی له لایان پیاو هونه رمه ندو و نه که ش که "هاوسه ری خوشکه گه ور که (ئینه) ی که به چوار سا له خه ی گه ور ته" و به کاره نهانی به م به سته هونه ری ئیره ته کی خه ی و دواتر ململانه و که شه و ناکه کی خوشکه که ی له گه هاوسه ره که ی و که تایی هاتنی په که و نه زیانی ئه مانیش به هه ی ئه و کاره نامرله فانه ییه هاوسه ره که ی که له گه خوشکه که ی "یه نگ هیه ووو که" ئه نجامی ده دات و و نه ی باخه کی په له گو ی نه نگاو نه نگ له سه ره هه موو جه سته ی ده که شته " بردنی یه نگ هه به نه خه شخانه ی ده روونی و پشت ته کردنی هه موان و به ته نه ها مانه ویه جگه له ئه نه هه ی خوشکی نه به ته که گه ییدا ده م نه ته ووه و گرنگی په ده دات. دواي ئه ویه له سه ره تادا دزی بوو هته

ئه و په پوخته یه که بوو له ته ویه ری مانه ژرنه ووو کیه که.

ئه ویه ماو به به یین و له و شاکاره په ده گه یین ئه ویه. له واته ته کی وک که ریای باشوور که خاوه نی مه ژوو که دوو روو دره ژو شارستانه ته کی قوه و واته ته کی خاوه ن ته کنه له ژیاو هه گری سیما یه کی شارستانی و په شک و توو نان ره تانه. ده خه ژن و گه زی مه یینه و چه مکی فله م نه زم و یه کسانه جینه ری.

له و تونه ته تاریکه ی پاتریارکیدا گیری خوار د به ت و به و شه وازه نا مرله فانه یه مام نه له ی له گه دا بکه ته، ئه ی ده به حه ی ژن و مه یینه له واته تانی دواکه و توو نه ریتخوازو که مه گه نه رسا ره کان چه نه به ته؟

ئه و مانه و چه ته کی یه نگ هه ئه و مان په ده ته که

مه نه ته نه ته نه رسالاری کاره ساته. ئه و ئه قلیه ته که نه خوازو نامرله فانه یه په ی وایه ده به ته خه سه ردارو ژن و مه یینه شو نه که و ته ی به ته. نه ره له هه م و لوتکه داو

مه یینه له نه زمی و له چالدا به ته.

ئەو دەبەت بىيار لەسەر ھەمووشتەك بدات و چى پەخش بەت بىكات و
بىبەت و چش بەدەى نەبوو و لەگەڵ ئارزوى يەكى نەگرتەو و نەچو
بەميزاجيدا. ئەو دەبەت نەيكات و دژبەت.

لەكەمەگەو لەناو خانەوادەىكى وا پاترياركى ژن جگە لە
خزمەتكارەكى ھەو و گوڵايەى بوونەكى ھەى ژەر فرمان و بكەو
نەكەكانى نەرينە چتەكيتەر نىيە،

مە لەكەمەگەو دەزخەكى لەو چەشنە خاوەنى ھىچ ئىرادە و سەرورى و
ئازادى و بىيارەكى سەربەخە نىيە و ئەو دەبەت لەژەر سەبەرو
ھەژموونى نەرينەدەبەت و لەمەملەكەتى پياوسالاريدا دەبەت بەبەنى
پاشكەيتى و

سوئەندى نىو مەرف بوون و كەم ئەقەى بوون بخوات و بەردەوام لاوازى
و بە ئىرادەى و شوئەنكەوتەى خەى بە پياو دووپات كاتەو!

دەبە تاكەى لەو وانگە نامرەفانەى لەو گەزە پىرەزو تەواوكەرەى
ژيان بەوانىن و بە پاساوى بە بندەماو پەوەرە نا لەژىكى و قامچى
نەرسالارى لەپىرەزى و كەسايەتى و ھەزو ئازادى و خواست و حەزەكانى
ژن بدەين و لە مەرف بوونى كەم كەينەو و جياوازى گەزەى لەنەوان
مەرفەكان، درووست كەين؟

ئەو جياوازيانەى كە تەنھا بەرھەمى بىەكردنەو يەكەى ھوتى نەرسالارى
و خەگەزەتى و مەزھەبگەرەى و ئەو پەيوەندى و پەروەردەسەقت و
نا تەندرووستەى كەمەسايەتىن لەجفاتە نەريتگراو كەنەرقاىف و
پارەزگارەكان و

و ھىچ ماقولەى و ھەوايەتەىكى ئىنسانى ئەخەقى و لەژىكيان نىيە،

بەيە ئەرەى و پەيوستە دىلەت بەكرەنەو و سەلەبەرى
ھەبەو شەنەنەو و ھەوايەكى مەفانەو دىدەكى يەكسانى جەندەريانە
و سىستەم و

ستەتكتەرەكى كەمەسايەتى دادپەرور و ژنخواز و يەكسان جەگەيان
بگرتەو و ھەموو ئىمتياز و ماف و ئازادى و دەرفەتەى بە پياوان
خەسەو لە كەمەگەزىنگە بە ژن و گەزە مەينەش بەخەست و
دەرگا لەبەردەم بەھەر و تواناكانى ژن بەكرەتەو و چىتر لەژەر ھىچ
پاسا و ھىچ بىانويەكى كەتە تاقەو و زەو لەھا تووى ئەو گەزەى
تەواوكەرەى كەمەگەنەكرەت و بوون و ھەزو كەسايەتەيان تىرەرنەكرەت و

کرام تیان ن وو شندر ت و نازادی و س رب س تیان خ ف ن کر ت و ل گ گ پیا و گ گ زی ن رین

و بے یقسانى و دوور لہہ رجياکاريہ کی گہڑى و دیدہ کی
 فاشیستانہ و نامرہ فانی، و و و و ی زیان بہ کون کومہ گہ بہ رہ و
 ی شہ و بہ و زیانی مرہ فایہ تی پک بہ نین،

تا چیترا گیزی میند واک مرث سیربکران و نبن به قوربان
تگیشنکی کن و ئقیدتی پیاوسالاری ببردبوو نکسپایر بووی
هه وسقت و نخش و نوو ب نوو واک میرات نیگوازنتوو واک
کلتورک پییوی لندکرت و ژیان ههمنی خیی لددست ندات و
ههزو ترازووی کامگا لاسنگ نبت.

تاکی دے بت ہے کہ نیوی نے قہری کمان لگا کر گھیرت و بے ناوی
 دے چوون لے دابی گشتی و سنوری پیا و لادان لے پیرزی، ہے کہ
 لے ہڈاڑدن و ئازادی تاکی نگرین و دے ست لے ژیا نی بے رامبے
 وے دے ہن؟

تاخر ئو بيارى ژن و وو کي دای. جا له رسه نگی یکه و ب ت و هر
تگی یشتنک له یشتی و ب ت و هر هر کارک م تیف و پا ندری ب ت.

کټیاسا ګګی پټېدات و زیانی به کس نه پټ، به د پټ نه پټ د ژۍ بوستین و د ستی نامر قانۍ ته بکوټین و پشۍ سی خواست و هټ بژاردنۍ کی بکۍ ین و ټټر ل و نازادی و هټ بژاردنۍ کس نیږ نه ګرین و وکی ژبانی تاییدت تاکی لۍ نه وانیږ؟

ژیانی تایبـتی هـر تاکـیک، کاتـیک دـگات بـه قـناخی وشدو کامـ بوون و یاسا وکـمره قـکی پـگـگـشتوو و کامـ حیسابی بـدکات. هـی سورـو هیچ کـسک بـی نییـه بـه هیچ یاسا وکـ بـچـته ناویـو.

بەدبەت لە جیاتى ئىز گرتن لەكەسەك كە ئىقید و تەگەشتن و شەوازی
ژیان و ھەبىزاردنە لە ھە ئىمە جیاوازە.

تأزاري بدین و قسمی پے بھین و بھقی و نامرئی قانہ و خراپی و
ناشارستانیا نہ ما مہمہ کی بکھین!

بے دہشت مریضوں کا وکی خیان قبو نکالیں۔

بەدبەت ئىدەل ۋا پەو ۋو چەمكەكانى خەمان بەسەر
بەرامبەردا بەسە پەنەن ۋ ناچارى بەكەن بەتە ژەربا ۋى ژيان ۋ

تښگښتنی ئېم. بې د بې ئېم است و ئو یترو هڅو بېت.

بې د بېت من خېم نېم و پاشکې و سېږو شوېن کېوتې تېم؟ بې د بې من کاتک بې پې مېزې و کلتورکې تې نېجېلېم و خېم خاوتې فېلسفې تایبېت بې خېم بېم لېږيان و بې پې ئې و ئېتېوانېنې بجوېم و پېوې و یاسایې بکېم کې خېم ئازادانې و دوور لېه رې فشارکې و شوېنې و تنکې کوېرانې و چاولکې رې تېقلیدې و بې ماوې هېم بېژارد بېت و بېوام پې هېنا بېت و

نامادېنېم بېزېرو ناچاری بېمه ژېر باری ئې و دېگماو دیدې تېسک و داخراو هېاگېراو ناتېتدرووستې تې

من سېر لې شېواوو لادېرو لېکې عارو شورېی و جېهنېمې و بې د و تارو شېت و لې زومېی گېمېایان بې!

تاکې لېجیاتې ئېوې جیاوزیېکان بکېن بې هېوېنې خېشېویستی و هېکاری پېکېوېژیان و وېزگرتن لېیېکترې،

بیان کېن بې فاکتېری ناکېکې و ململانې ئایدېلېجې و شېیېکتر سېنېوې و هېکاری خې ناشرین کردن و بې دېزېخکردنې ژیان و تېکدانی پېکېوې ژیانې کېمېلایېتې و پېچېانی شیرازې خېزان و دوو کېرتکردنې مرېقایېتې و یېکترې قېوې نېکردن؟

بې د بېت تې گېشت بېت، بېام من ئې و ما فېم نې بې کې نېخېم. تې گېشت خېریت نېشانې ئاقې و

وېوېکې بوونې منیش شېتې!

ئاخر ما قوې و لېژیکې بوونې ئې و تېوانېنې سېرې لېکوېدایې!؟.

.....

شېما بې بارېوانې

